

مجله محاسبات نرم

SOFT COMPUTING JOURNAL

تارنمای مجله: scj.kashanu.ac.ir

راهکارهای تشخیص عملکرد کاربران و ارائه روشی برای تعیین میزان خطر رفتار غیر معمول کاربران در خانهی هوشمند مبتنی بر منطق فازی [♦]

حانیه عباسی '، کارشناسی ارشد، محبوبه شمسی '[®]، استادیار، عبدالرضا رسولی کناری [']، استادیار ' دانشکده برق و کامپیوتر، گروه مهندسی کامپیوتر، دانشگاه صنعتی قم، قم، ایران.

اطلاعات مقاله

تاريخچه مقاله:

دریافت ۰۳ شهریور ماه ۱۳۹۹ پذیرش ۰۷ خرداد ماه ۱۴۰۰

كلمات كليدى:

خانهی هوشمند شناسایی فعالیت افراد مسن بیماری آلزایمر منطق فازی

چکیده

در سالهای اخیر، جمعیت افراد بیمار و سالمند که تنها هستند و نیاز به مراقبت دارند، افزایش یافته است. همین مسئله احتیاج به داشتن خانهی هوشمند برای باخبر بودن از شرایط بیمار را افزایش می دهد. شناسایی فعالیت بیمار با استفاده از حسگرهای تعبیه شده در محیط، اولین قدم برای رسیدن به خانهی هوشمندی است که در آن اطرافیان بیمار می توانند با نگرانی کمتری، بیمار را در خانه تنها بگذارند. در این پژوهش، انواع روشهای تشخیص عملکرد کاربران در خانهی هوشمند ارائه می شود و پس از آن به روش جدیدی برای شناسایی میزان خطر که در آن از منطق فازی در مواردی مثل زمان شروع فعالیت استفاده شده، پرداخته می شود. سیستم استفاده شده برای تشخیص میزان خطر، در سه فاز از منطق فازی استفاده کرده است. در این روش به دلیل آنکه برای افراد با شرایط خاص پیاده سازی شده است، از حسگرهای پوششی استفاده نشد زیرا اگر از سنسورهای پوشیدنی برای بررسی بروز این مشکل استفاده شود، برای سالمند سختی به همراه دارد و حتی یک فرد آلزایمری ممکن است فراموش کند آن را پپوشد که با توجه به این شرایط، پیاده سازی این لایه نیز نتایج خوبی – یعنی دقت ۸۴٪ – را بدست آورد.

۱. مقدمه

در سالهای اخیر، جمعیت افراد سالمند روز به روز در حال افزایش است. طبق آمار سازمان بهداشت جهانی (WHO)، جمعیت افراد بالای ۶۵ سال بین سالهای ۲۰۱۵ تا ۲۰۵۰ از ۹۰۰ میلیون به دو میلیارد خواهد رسید که این به معنای رسیدن به ۲۲ درصد سالمند در سال ۲۰۵۰ می باشد [۱]. زوال عقل،

اولین علت وابستگی و نیازمندی در سالمندان تلقی می شود و افراد کافی برای مراقبت از این قشر پرجمعیت وجود ندارد. با توجه به افزایش تعداد سالمندان نسبت به کل افراد، بروز این بیماری بیشتر شده و مسئلهی مراقبت از آنها نیز، اهمیت بیشتری ییدا کرده است [۲, ۳].

© ۱۴۰۰ _ مجلهٔ محاسبات نرم، كليه حقوق محفوظ است.

طراحی یک خانه ی هوشمند می تواند در کمک رسانی به ایس افراد بسیار موثر باشد. خانه ی هوشمند رفتار کاربر را با استفاده از حسگرهای تعبیه شده در محیط، مورد بررسی قرار داده و نقش یک مراقب را ایفا می کند و تنها در صورت احساس بروز مشکل، آن را به یکی از وابستگان بیمار – برای بررسی بیشتر اطلاع می دهد. یکی از مشکلاتی که می تواند برای یک سالمند

به وجود بیاید، سقوط وی است. پدیده ی افتادن، معمولا با عوارض و ناتوانی های جسمی و حتی مرگ همراه است؛ به طوری که طبق گزارشی، مرگ در افراد بالای ۶۵ سال، از سال ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۶ به میزان ۳۱ درصد افزایش یافته است [۴, ۵]. مشکل دیگر می تواند اختلالات بیمار و درست انجام ندادن کارهای معمول روزانه از قبیل رعایت نشدن زمان شروع فعالیت و انجام آن در یک بازه زمانی نامتعارف و یا طولانی شدن آن فعالیت باشد [۶, ۷].

همه این مسائل سبب افزایش اهمیت طراحی سیستمی جهت تعیین فعالیت غیرعادی کاربران از راه دور شده است. در این پژوهش ابتدا به روشهای مختلف در رابطه با شناسایی فعالیت کاربران و تعیین میزان غیرعادی بودن فعالیت در مقالات مختلف پرداخته می شود و در بخش سوم مدل ارائه شده جهت تعیین میزان غیرعادی بودن فعالیت کاربران در خانههای هوشمند مورد بررسی قرار می گیرد و در بخش نهایی نیز نتایج و مقایسه این روش با روشهای دیگر صورت می گیرد.

۲. کارهای مرتبط

تحقیقات زیادی پیرامون ابعاد مختلف خانه هوشمند از قبیل امنیت، مدیریت انرژی و شناسایی رفتار کاربران مطرح شده است [۸-۱۰]. در بخش شناسایی رفتار، برخی تحقیقات به شناسایی رفتار غیرمعمول کاربر با استفاده از تشخیص سقوط و برخی با استفاده از الگوریتمهای مختلف داده کاوی و تحلیل فعالیتهای قبلی کاربر پرداختهاند که برای گروههای مختلف افراد از قبیل بیماران آلزایمری، مبتلا به پارکینسون، افراد با بیماریهای قلبی، کودکان، افراد با فلجی نسبی و ... کارآمد است بیماریهای قلبی، کودکان، افراد با فلجی نسبی و ... کارآمد است

در شاخهی تشخیص فعالیت کاربر نیز از الگوریتمهای متفاوتی استفاده می شود؛ به عنوان مثال در مقاله [۱۲, ۱۳] از الگوریتم Flocking برای تشخیص رفتار کاربر استفاده کرده و بیان کرده که مزیت این الگوریتم نسبت به روشهای دیگر عدم نیاز به تعیین تعداد خوشهی اولیه است اما این سیستم کاری را در زمینه بررسی میزان خطر برای فرد مسن انجام نداده است . در مقاله

[۱۴]، از یک الگوریتم ترکیبی به نام AR-CBC استفاده شده است. در این روش، ابتدا با استفاده از الگوریتم PCA یک سری ويژگيها انتخاب مي شوند، بعد با استفاده از الگوريتم K-means روی دادهها خوشهبندی انجام می شود. در انتها برای ایجاد دقت بیشتر، در هر خوشه با استفاده از الگوریتم K-NN دستهبندی انجام می شود، این روش در تشخیص برخی فعالیت ها مثل خروج از خانه و شستن ظرفها دقت بسیار پایینی داشته است و همچنین برای بررسی میزان خطر کاری انجام نداده است. در مقاله [۹]، بیان شده که به علت اینکه کاربران یک سلسله مراتبی از فعالیتها را برای یک کار انجام میدهند خوشهبندی به تنهایی، برای مدل کردن رفتار کاربر مناسب نیست. در این مقاله از یک روش ترکیبی جدید برای خوشه بندی به نام K-pattern clustering استفاده کرده است؛ در این روش بعد از یک پیش پردازش روی دادههای خام اولیه، دادهها به الگوریتم -FP Growth داده می شوند تا الگوهای مکرر در بین دادهها، شناسایی شوند. در مرحلهی بعد، الگوهای بدست آمده به یک الگوریتم خوشهبندی داده میشوند تا فعالیتها را خوشهبندی کند و در مرحله نهایی، از الگوریتم شبکه عصبی برای پیش بینی رفتار بعدی کاربر استفاده می شود. طبق ادعای خود مقاله، مزیت این روش تشخیص فعالیتهای همزمان و از هم گسسته میباشد و همچنین توانسته از فعالیتها در بازههای زمانی مختلف تفسیرهای متفاوتی داشته باشد اما هیچ گزارشی از نتایج و دقت نهایی آزمایشات داده نشده است.

در مقاله [۱۵]، از الگوریتم SVM که برای دستهبندی داده ها کارایی دارد، استفاده شده است؛ به این صورت که ابتدا با استفاده از الگوریتم PCA، یک سری از ویژگی ها انتخاب شده و بعد از نرمال کردن داده ها الگوریتم مذکور روی داده ها اعمال می شود. یکی دیگر از روش های تشخیص فعالیت کاربر که در مقاله [۱۶] به آن اشاره شده، استفاده از منطق فازی می باشد. روش کار به این نحو است که هر کدام از فعالیت ها طبق بازه های زمانی مختلف موجود در شبانه روز، به زمانی

¹ Activity recognition approach by clustering and classification

اختصاص پیدا می کنند و با استفاده از قوانین تعریفی، نوع فعالیت پیش بینی می شود.

در مقاله [۶, ۷]، از یک روش سلسله مراتبی برای تشخیص فعالیتها و میزان غیرعادی بـودن آنهـا اسـتفاده شـده اسـت. چارچوب سلسله مراتبی به این صورت طراحی شده که فاکتورهای با اولویت بالاتر در لایههای پایین تر هستند و هر لایه در صورتی قابل اجرا است که لایهی پایینتر گزارش غیرعادی بودن آن فعالیت را ندهد. در هر لایه، برای خروجی گرفتن از آن، از یکی از الگوریتمهای هوش مصنوعی به نام MLN' استفاده كرده است؛ مزيت اين الگوريتم آن است كه در هرلايه، بر حسب ساختار تعریف شده برای آن، هم میتوان از قوانین نرم (قوانینی که سیستم از روال موجود در دادهها به دست آورده است) و هم از قوانین سخت (قوانینی که توسط افراد خبره تعریف می شود) استفاده کرد ولی این روش توانایی شناسایی فعالیتهای پیچیده را ندارد. در [۱۷] از روش HMM برای شناسایی فعالیتها استفاده شده است. در روش سلسله مراتبی که در قبل بیان شد، به جای MLNاز HMM در هر لایه استفاده کرده بود ولی استفاده از این روش را مناسب نمی دانست، چون در HMM از قوانین سخت استفاده نمی شود.

در مقاله [۱۸]، از ESN برای پیش بینی مقادیر فعالیت های یک فرد استفاده شده؛ مزیت این روش نسبت به روش های قبل در این است که داده های ورودی می توانند در هر زمانی به سیستم وارد شوند در حالی که در رویکردهای قبلی داده ها باید در یک زمان وارد سیستم می شدند. در مقاله [۱۹]، بررسی کرده که امکان دارد در یک خانه بیش از یک فرد زندگی کند و برای برطرف کردن این مشکلات از دوربین های فیلم برداری در سه بعد استفاده می کند و با پردازش این فیلمها سرعت، نوع رفتار و سایر ویژگی های هر کاربر را به طور مجزا بدست می آورد. با استفاده از این ویژگی ها شبکه های بیزین مختلف که از این ویژگی ها حاصل می شوند، بدست می آیند و بهترین مدل با استفاده از الگوریتم هایی مثل الگوریتم تپهنوردی که در این مقاله از آن استفاده از الگوریتم هایی مثل الگوریتم تپهنوردی که در این مقاله از آن استفاده شده، استخراج می شود. حال با استفاده از مدل

حاصله و فرمولهای الگوریتم شبکه بیزین، احتمالات وقوع پیشامدهای مختلف محاسبه می شوند. عیب این روش امنیت پایین آن برای حفظ حریم خصوصی و از طرفی عدم ارائه ی راهکاری برای شناسایی میزان خطر می باشد.

در مقاله [۲۰] از حسگرهای باینری استفاده شده و دقت پیش بینی رویداد (فعالیت) بعدی با استفاده از روش های احتمالی و شبکههای LSTM مقایسه شده است که این روش دقت ۸۳٪ را به دست آورده است.

در مقاله [۲۱] نیز برای پیشبینی فعالیت یک یا دو کاربر حاضر در خانه از الگوریتمهای یادگیری ماشین و حسگرهای آلتراسونیک استفاده شده است. سیستم پیشنهادی قادر به شناسایی فعالیتها و ساکنان در خانه میباشد که البته دقت تشخیص در برخی از فعالیتها که هر دو نفر در خانه بودهاند، کمتر است.

در مقاله [۲۲] برای پیش بینی فعالیت بعدی کاربر، فعالیتها را در گرههای مجزا قرار داده و با استفاده از تعریف قوانین فازی و ساختار FSM از هر کدام از گرهها به گره دیگر پرش می کند ولی در این مقاله نیز برای تعیین میزان خطر راهکاری پیشنهاد نشده است و دقت بین ۸۵ تا ۱۰۰ درصد برای فعالیتهای مختلف و جو د دارد.

در فاز بررسی رفتار غیرعادی باید به این نکته توجه کرد که آیا تشخیص رفتار غیرعادی با هدف تشخیص حملات سایبری به سیستم خانه هوشمند است و یا منظور فعالیتهای غیرعادیای است که توسط خود بیمار رخ میدهد. در رابطه با حالت اول مقالات مختلفی [۲۵–۲۵] پیشنهاد شده است که با استفاده از بررسی توالی رویدادهای مختلف انجام شده توسط کاربر، حملات را شناسایی میکنند. اما در این مقاله منظور از رفتار غیرعادی، حالت دوم است و غیرعادی بودن فعالیت خود بیمار مورد بررسی قرار می گیرد.

در واقع دو روش برای تشخیص غیرعادی بودن رفتار وجود دارد که در روش اول مدلسازی رفتار طبیعی انجام می شود و هر ورودی جدیدی که با این مدل مطابقت نداشته باشد، به عنوان ناهنجاری محسوب می شود؛ اما در روش دوم برای

Markov Logic Network

ناهنجاری ها با استفاده از پیشینه داده ها الگویی را پیدا کرده و با ورود دادهای جدید، در صورتی که با این الگو مطابقت داشته باشند به عنوان ناهنجاری شناسایی می شوند. استراتژی اول کار آمدتر و واقعی تر به نظر می رسد، چون داده های ناهنجاری به ندرت در زندگی واقعی دیده می شود (جدول ۱) [۲۰, ۲۶]. Forkan و همکاران به دو عیب سیستم تشخیص ناهنجاری در روش دوم اشاره کرده اند؛ که مورد اول عدم توانایی پیش بینی ناهنجاری های پیش رو می باشد و دوم اینکه استفاده از یک زمینه برای تصمیم گیری باعث ایجاد هشدارهای غلط بیشتر شده است برای تصمیم گیری باعث ایجاد هشدارهای غلط بیشتر شده است

در ادامه، به روش جدیدی برای شناسایی و تعیین میزان خطری که در وقوع هر فعالیت به وجود میآید، پرداخته میشود. در این روش یکی از موارد مهم در بیماران آلزایمری یعنی «زمان شروع هر فعالیت» نیز مورد بررسی قرار میگیرد که از آن میتوان به غیرعادی بودن رفتار بیمار پی برد.

ئيص غيرعادي بودن رفتار	جدول (۱): روشهای مختلف تشخیص غیرعادی بودن رفتار		
معايب	مزايا	الگوريتم/ منبع	
۱. نیاز به داده برای فاز آموزش	اندازهگیری دقت مدل	طبقهبندی (نظارت	
۲. برچسبگذاری دستی توسط	با استفاده از ماتریس	شده) [۲۸]	
انسان	سردر گمی		
۱. عملکرد و کارایی وابسته به	عدم نیاز به داده نمونه	خوشهبندی و مبتنی	
نوع توزيع داده		بر آمار (بدون	
۲. بهینه نشده برای تشخیص		نظارت) [۲۹, ۳۰]	
ناهنجاري			

٣. كليات مسئله

سیستمهایی که برای شناسایی فعالیت بیماران و به دنبال آن تشخیص حالت غیرعادی آنها، تعریف می شوند دارای معماری پایهای مطابق شکل (۱) هستند.

.T			
	پیش پردازش	· شناسایی نوع فعالیت	تشخیص میزان غیر طبیعی بودن

شکل (۱): معماری کلی فر آیند تشخیص فعالیت کاربران در خانهی هوشمند

همانطور که درجدول (۲) نشان داده شده است خانه هوشمند

استفاده شده با معماری مذکور شامل متغیرهای مختلفی می شود. در مرحله اول، دادههایی که از حسگرهای مختلف تعبیه شده در خانه ی هوشمند ارسال می شوند، پیش پردازش شده و به شکل یکسان درمی آیند؛ این بدان جهت است که حسگرها از نوعهای مختلف هستند و خود این یکسانسازی یک چالشی است که در این زمینه مطرح است.

جدول (۲): متغیرهای به کار رفته در پژوهش		
بازه مقداردهی	نوع متغير	
ساعات شبانه روز	زمان روشن	
	شدن حسگر	
ساعات شبانه روز	زمان خاموش	
	شدن حسگر	
حسگرهای تعبیه شده	نوع حسگر	
خوابیدن، استراحت (کارهایی مثل تماشای تلویزیون)،	نوع فعاليت	
آمادهسازی غذا، شستن ظرفها، تمیز کردن خانه، کار کردن		
(مطالعه و انجام کارهای شخصی در اتاقی یا میزی		
مخصوص این کار) و ترک خانه		

مرحله دوم، برای شناسایی نوع فعالیت است. در این مرحله، با استفاده از دادههای بدست آمده از مرحله قبل، دادهها در ساختار الگوریتم مد نظر قرار داده شده و نوع فعالیت تشخیص داده می شود که هرچه دقت بیشتر باشد، این معنا را می دهد که الگوریتم عملکرد بهتری داشته است.

مرحله سوم به تشخیص میزان غیرطبیعی بودن یک عمل می پردازد که برای بررسی این موضوع معیارها و ویژگیهای مختلفی از قبیل زمان شروع و طول زمان فعالیت مورد بررسی قرار می گیرند.

در بخش قبل روشهایی که در مقالات مختلف برای شناسایی نوع فعالیت کاربر (مرحله دوم) پیشنهاد شده بودند با دید کلی روی هر روش و به اختصار بیان شد. تشخیص حالت غیرعادی در خانه هوشمند، به دلیل اینکه فردی که قرار است هشدار را دریافت کند در خارج از منزل و یا یک مکان دور است، باید با دقت بسیار بالایی صورت بگیرد و اگر این گونه نشود در عمل سیستم نتوانسته به هدفش برسد؛ به همین جهت باید تمام تلاشها در جهت رساندن دقت به صد درصد باشد. جدول (۳) الگوریتمهای استفاده شده در مقالات مختلف برای تشخیص

ناهنجاری در یک خانه هوشمند را به همراه مزایا و معایب هر کدام نشان داده که ما سعی کردیم در روش پیشنهادی این پژوهش این معایب را نیز برطرف کنیم.

در بخش بعد با استفاده از قوانین پزشکی حاکم بر بیماران آلزایمری که با استناد به قوانین کلی موجود در مقالات مختلف درباره این بیماران وجود دارد و همچنین منطق فازی سعی شده است راهکاری ارائه شود که بتواند در راستای رسیدن به اهداف مرحله سوم که بیان شد، گام موثری بردارد.

۴. روش پیاده سازی

یکی از مهم ترین مراحل در تشخیص حالت غیرعادی کاربران در خانههای هوشمند، تعیین میزان خطر هر فعالیت می باشد که باعث می شود هر فعالیتی به صورت مطلق، عادی یا غیرعادی

دسته بندی نشود. برای بهره گیری از این ویژگی، در این مرحله از منطق فازی استفاده شد. سه ویژگی زمان شروع فعالیت، مدت زمان روشن بودن حسگر و مدت زمان خاموش بودن حسگر مواردی هستند که در تعیین میزان خطر ناشی از فعالیت یک کاربر ساکن در خانه، موثر هستند که در ادامه نحوه به کارگیری هر کدام از آنها به تفصیل بیان می شوند.

۴,۱. زمان شروع فعالیت

یکی از عوامل مهم و تاثیرگذار در تشخیص میـزان غیرطبیعـی بودن یک فعالیت، زمان شروع آن فعالیت میباشد که با استفاده از منطق فازی مورد بررسی قرار گرفته است.

جدول (۳): مقایسه توابع مختلف در تعیین ناهنجاری یک فعالیت		
معايب	مزايا	الگوريتم/ منبع
۱. در نظر گرفتن اطلاعات غیرمرتبط	۱. توانایی شناسایی فرکانس فعالیت	هیستوگرام [۳۱]
۲. عدم توانایی در ثبت ساختار وابستگی دادهها	۲. توانایی شناسایی فرکانس مکانی که فعالیت در	
۳. عدم در نظر گرفتن وابستگی بین دو داده	آن به وقوع پیوسته است	
۱. عدم توانایی افزودن قوانین جدید توسط کاربر و ترکیب آن با قوانین	۱. توانایی افزودن قوانین جدید با انطباق لایه	شبكه عصبى مصنوعي
افزوده شده از طريق لايه پنهان	پنهان برای نگهداری قوانین جدید	[٣٢]
۲. معماری پیچیده شبکه		
۳. عدم توانایی انسان در درک و خواندن قوانین در ساختار پیچیده نرونها		
	۱. توانایی در نظر گرفتن ارتباط دو ویژگی در	[۲۶] GMM
	طبقەبندى فعاليتھا (مدلسازى)	
۱. عدم در نظر گرفتن دادههای نویز	۱. توانایی کاهش نرخ ناهنجاریهای غلط	قوانین معنایی [۳۳]
	۲. قوانین منطقی و قابل خواندن برای انسان	
	۱. توانایی در ثبت ساختار وابستگی دادهها	منطق فازى
	۲. آسان بودن تعریف قوانین جدید	
	۳. توانایی انسان در درک قوانین	
	۴. تعیین درصد خطر ناشی از انجام هر فعالیت	
۱. مدیریت دادههای باینری	۱. آسان بودن محاسبه تفاوتها در فرمولهای	توابع اندازهگیری تشابه
۲. مناسب بودن در تجزیه و تحلیل دادههای باینری سطح پایین و نه	توابع	دودویی [۳۴, ۳۵]
دادههای حسی سطح بالا		
۳. عدم توانایی در تعیین جزئیات یک ناهنجاری از قبیل زمان و مکان		
وقوع ناهنجاري		

همانطور که در شکل (۲) مشاهده می شود، این سیستم برای بررسی میزان غیرعادی بودن فعالیت شناسایی شده، زمان شروع فعالیت و نوع فعالیت تشخیص داده شده را به منطق فازی می دهد و میزان غیرعادی بودن فعالیت را با سه میزان هشدار بی خطر، متوسط و زیاد مشخص می کند؛ در صورتی که این هشدار با درجهی زیاد باشد نتیجه به خروجی فرستاده می شود و به لایه های بعدی نمی رود ولی اگر هشدار متوسط باشد، میزان هشدار برای بررسی های بعدی به لایه ی بعد فرستاده می شود.

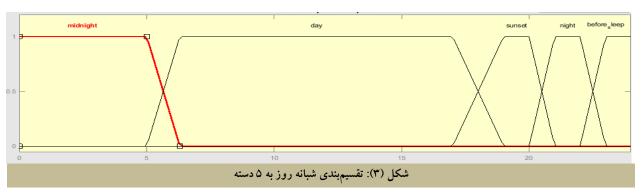
شكل (٢): ورودى هاى منطق فازى براى زمان شروع فعاليت

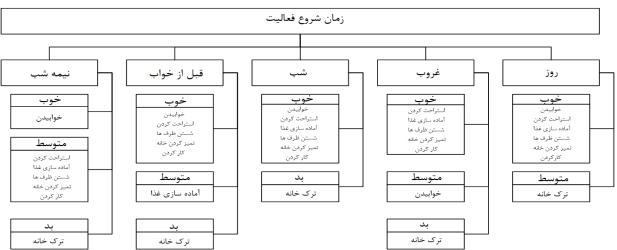
در فاز بررسی زمان شروع فعالیت باید به این نکته توجه داشت که بیماران آلزایمری به طور معمول در زمان غروب دچار افسردگی می شوند و این حالت در بعضی مواقع تا انتهای شب ادامه دارد و به این حالت سندروم غروب می گویند [۳۶, ۳۷]. بنابراین این بازه زمانی هم باید در تقسیم بندی شبانه روز در نظر گرفته شود و رفتارهای بیمار در این زمانها با دقت بیشتری مورد بررسی قرار گیرد؛ برای مثال اگر بیرون رفتن از خانه در ساعات قبل از ظهر فعالیتی نرمال باشد ولی اگر در شب یا غروب صورت گیرد غیرنرمال است و باید توسط شخصی که مراقب فرد است (که ممکن است در جایی دور تر باشد) مورد بررسی قرار گیرد، البته این غیرنرمال بودن نسبی است و برای فردی که بیرون رفتن در روز جز عادات وی نبوده است، ممکن است غیر نرمال باشد.

بعد از لحاظ کردن این موارد ، شبانه روز به ۵ قسمت تقسیم می شود که این تقسیم بندی در شکل (۳) مشاهده می شود: (۱) نیمه شب (midnight)، که ساعت ۱۲ تا حدود ۶ صبح است، (۲) روز (day)، که شامل صبح تا بعد از ظهر می شود، (۳) غروب (sunset)، این زمان غروب است که بیمار به دلایل مختلف از قبیل افسردگی بهم می ریزد و باید مراقب کارهای او بود که این زمان از جمله زمانهای تاثیر گذار به حساب می آید،

(۴) شب (night)، در این زمان تا پایان شب، امکان افسردگی و جود دارد اما این میزان افسردگی و بهمریختگی پایین تر از زمان غروب می باشد و تاثیر کمتری دارد اما باز هم حائز اهمیت است و (۵) قبل خواب (before sleep)، این زمان که حدود ۲۲ تا ۲۴ شب است. ورودی بعدی نوع فعالیتی است که در حال انجام است؛ از آنجایی که طبق تحقیقات صورت گرفته روی این گروه بیماران، تذکر بی رویه به بیماران آلزایمری باعث تشدید بیماری آنها می شود [۳۸]، برای جلوگیری از این موضوع، تنها یک سری از فعالیتها که اگر در خارج از ساعت طبیعی انجام شوند، مخاطره ایجاد می کنند مورد بررسی قرار گرفته است؛ این فعالیتها شامل فعالیت خوابیدن، استراحت گرفته است؛ این فعالیتها تلویزیون)، تهیه غذا، شستن ظرفها، تمیز کردن خانه و ترک خانه می شود.

بعد از تعریف ورودی های فازی، قوانینی بر اساس همین ورودی ها و با در نظر گرفتن عادت های روزمره بیمار آلزایمری تعریف می شوند که برای مثال اگر بیمار در ساعت ۲ بامداد مشغول شستن ظرفها و یا تهیه غذا شود، این امر غیرطبیعی است و با دادن هشدار زیاد به مراقب بیمار، او را مطلع میسازد که احتمالا بیمار در شرایط مناسب روانی به سر نمی برد و وضعیت او را مورد بررسی قرار دهد. نموداری از قوانین تعریف شده در شکل (۴) قابل مشاهده است. باید به این نکته توجه کرد که نامعمول بودن رفتار برای هر شخص جدا تعریف می-شود؛ مثلا رفتاری مثل آشپزی در نیمه شب غیرمعمول به نظر میرسد ولی اگر فرد بیمار از جوانی عادت به آشپزی در نیمه-شب داشته باشد، انجام آن در دوره بیماریاش نامعمول نیست، چون در این بیماری حافظه بلند مدت فرد قوی تر عمل می کند و بیمار خاطرات دور را به خوبی به یاد می آورد. برای تعریف قوانین، طبق رفتار معمول اغلب افراد جامعه در نظر می گیریم (که این نیز با بررسی رفتار چند سالمند بدست آمد) و فـرض مي كنيم اين شخص شبها فقط مي خوابد و به دستشويي مي-رود و درنتیجه کارهای مثل تمیز کردن خانه، تلویزیون تماشا کردن و ... برای این فرد نامعمول است یا اینکه در زمان قبل از خواب شروع به درست کردن غذا نمی کند.

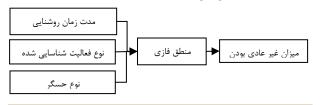
شکل (۴): قوانین تعریف شده برای زمان شروع فعالیت (منظور از فعالیت کار کردن، مطالعه و انجام کارهای شخصی در اتاقی یا میزی مخصوص این کار میباشد)

البته این مبحث جز یکی از مواردی است که باید برای بررسی میزان خطری که در هر لحظه یک بیمار را تهدید میکند، میباشد و موارد دیگری همچون مدت زمانی که فعالیت طول میکشد نیز در تعیین میزان خطر کلی موثر هستند.

۴,۲. مدت زمان روشن بودن حسگر

مدت زمان روشن بودن هر حسگر، یکی دیگر از فاکتورهای موثر در تعیین میزان غیرمعمول بودن یک فعالیت است؛ زیاد روشن بودن یک حسگر بیانگر این است که ممکن است حال بیمار بد شده باشد و او در تلاش برای اطلاع دادن به دیگران و نجات خود باشد و به همین دلیل یک حسگر بیش از حد معمول روشن مانده است. البته نوع فعالیتی هم که در حال انجام است نیز مهم است؛ مثلا ممکن است بیمار در حال تمیز کردن قسمتی از منزل باشد و تا حدود نیم ساعت هم حسگر آن مکان

خاموش نشود که این غیرطبیعی نیست، پس با توجه به ایس نکات، لایهی سوم با دریافت سه ورودی میزان غیرمعمول بودن فعالیت را بررسی میکند. همانطور که در شکل (۵) مشاهده می شود، این سه ورودی عبارتند از (۱) مدت زمان روشن بودن حسگر، (۲) نوع حسگر و (۳) نوع فعالیت که به منطق فازی داده می شوند و با استفاده از قوانین تعریف شده، میزان غیرعادی بودن را در خروجی می دهد.

شکل (۵): ورودیهای منطق فازی برای مدت زمان روشن بودن حسگر

یک سری از فعالیتها مثل تمیز کردن خانه از فعالیتهایی هستند که چون فرد در حال تحرک است حسگر آن مکان تا

حتى نيم ساعت هم خاموش نمي شود و اين طبيعي است. بنابراین سه فعالیت شستن ظرفها، آمادهسازی غذا و تمیز کردن منزل که شامل این مطلب می شوند، در نظر گرفته می شوند. مدت زمان روشن بودن، در حسگرهای مختلف معنای جداگانهای دارد، مثلا اگر فرد روی مبل نشسته و احتمالا در حال تماشای تلویزیون است، طبیعی است که حسگر آن مکان خاموش نشود چون فرد بیدار است و دائم در حال حرکت است یا اینکه حسگرهایی که قابلیت پوشش دادن فضایی را دارند ممکن است بیمار به هر قسمتی از آن فضا (که این حسگر در آن فضا است) برود، روشن بمانند و مدت زمان زیادتری روشن باشند یا حسگرهای درها که باز و بسته شدن در را مشخص مى كنند، مى توانند تا ٢٠ دقيقه هم روشن باشند. همه اين ها سبب شد که ما حسگرها را به ۶ گروه تقسیم کنیم. این تقسیمبندی همه جانبه است؛ در نتیجه در آن مدت زمان خاموش بودن که در لایهی بعد قرار دارد، نیز لحاظ شده است، برای مثال اگر فرد به دستشویی یا حمام برود و مطابق ساختار خانه هوشمند موجود، حسگری داخل دستشویی یا حمام نباشد، طبیعی است که تا ۲۰ دقیقه هم هیچ حرکتی از وی گزارش نشود. بر این اساس، تقسیمبندی حسگرها به شش نوع زیر بیان شده است: (۱) حسگرهای خواب، که در آن مکانها بیمار می خوابد و در نتیجه خاموش ماندن أنها تا زمان طولاني هم طبيعي است، (٢) حسگرهای استراحت، که حسگرهایی را شامل می شود که یا میزان پوشش دهی بالایی دارند و احتمالا زمان زیادی روشن می مانند (ولی نه در حد حسگرهای خواب)، (۳) حسگرهای نقطه کور، که در جایی قرار دارند که تا فاصلهای توسط هیچ حسگر دیگر پوشش دهی نمی شود، (۴) حسگرهای در، که باز و بسته شدن درها را نشان میدهند، (۵) حسگرهای سرویس بهداشتی، که جلوی دربهای توالت و حمام قرار دارند و (۶) بقیه حسگرها، که شامل حسگرهایی می شود که درهیچ کدام از گروههای بالا قرار نمی گیرند.

۴,۳. مدت زمان خاموش بودن حسگر

همانطور که پیش از این نیز بیان شده بود، سقوط در سالمندان

بسیار خطرناک است و مشکلاتی را برای آنها به همراه دارد. از طرفی اگر از سنسورهای پوشیدنی برای بررسی بروز این مشکل استفاده شود، برای سالمند سختی به همراه دارد و برای یک فرد آلزایمری ممکن است بعد از حمام رفتن و یا تعویض لباس فراموش کند آن را بپوشد.

این لایه، مدت زمانی که یک حسگر خاموش می شود و اولین حسگری که بعد از آن روشن می شود را بررسی می کند و عادی بودن یا غیرعادی بودن آن را در صورتی که علامتی از وجود کاربر در قسمتهای دیگر یافت نشود و کاربر در یک جا بیش از زمان مشخص شدهای و به حالت ساکن باشد، خطرناک است و امکان سقوط و یا بد شدن حال بیمار وجود دارد. این زمان بر اساس نوع حسگر متفاوت است؛ مثلا اگر حسگر تخت خواب تا چند ساعت هم خاموش شود امری طبیعی است چون ممکن است فرد به خواب رفته باشد ولی اگر حسگری که در جلوی دستشویی است، ۳۰ دقیقه خاموش شود احتمال خطر دارد چون احتمالا حال بیمار بد شده است و در نتیجه مدت زمان نامتعارفی را در دستشویی مانده است.

با توجه به نکات گفته شده، همانطور که در شکل (۶) مشاهده می شود منطق فازی این لایه، دارای دو ورودی مدت زمان خاموش بودن حسگر و نوع حسگر می باشد که نوع حسگرها همانطور که در بخش قبل بیان شد، به ۶ گروه تقسیم می شود و مدت زمان خاموش بودن هم به همان چهار دسته تقسیم می شود که البته بازه ها در این حالت طولانی تر هستند.

شکل (۶): ورودی های منطق فازی در مدت زمان خاموش بودن حسگر

قوانین لایهی چهارم به این گونهاند که مثلا اگر نوع حسگر «توالت» باشد و بیش از زمان حدود ۴۰ دقیقه که بیمار وارد دستشویی شده، هیچ حسگری روشن نشود و هیچ اطلاعی از بیمار نباشد، احتمالا بیمار در دستشویی حالش بد شده و یا اتفاق بدی مثل افتادن برایش رخ داده است؛ برای مثال در قانون شماره ۲ بیان می شود که اگر مدت زمان خاموش بودن حسگر

متوسط (حدود ۶ تا ۴۰ دقیقه) باشد و نوع حسگر ، حسگر خواب باشد این فعالیت طبیعی است چون ممکن است فرد روی تختش به خواب رفته باشد یا در مورد قانون ۱۵ بیان می شود که اگر مدت زمان خیلی طولانی و بیش از ۲ ساعت باشد، در مورد هر نوع حسگری به جز حسگر خواب، این غیرطبیعی است و هرچه این زمان از دو ساعت بیشتر فاصله می گیرد برمیزان خطر افزوده می شود چون طبق رفتار فرد مورد بررسی و تحقیقاتی که پیرامون چند فرد مسن حاصل شدهاست، برای استراحت و تماشای تلویزیون و برای عبور از نقاط کور، برای استراحت و تماشای تلویزیون و برای عبور از نقاط کور، غیرطبیعی به حساب می آید، ولی همانطور که در قانون ۱۴ نیز بیان شده است این زمان برای حسگرهای خواب، خطر کمتری دارد و شاید بسته به زمان شروع، خطر کمی داشته باشد و در حقیقت نیازمند بررسی بیشتر و جویا شدن حال بیمار می باشد.

۵. نتایج و بحث

برای ملاحظه اینکه آیا منطق فازی ما به درستی عمل می کند، دیتاستی که شامل بررسی میزان غیرعادی بودن فعالیت باشد، یافت نشد؛ به همین جهت تعدادی از تراکنشهای دیتاست aruba از مجموعه دیتاستهای CASAS [۳۹] که تعداد آن ۴۸ تراکنش بود، را به صورت تصادفی انتخاب کردیم و بعد از بدست آوردن نتیجه سیستم، طبق فرمی که توسط یک پزشک و یک فرد مطلع از رفتار افراد مسن و آلزایمری پر شده بود مقایسهای بین نتایج صورت گرفت که در ادامه یک نمونه از مراحل روش کار به عنوان مثال آورده شده است.

برای بررسی اینکه «اگر بیمار در ساعت ۱۰ صبح مشغول شستن ظرفها شود.» در مرحله ی اول بعد از آنکه نوع فعالیت با استفاده از یکی از الگوریتمهای بخش تعیین نوع فعالیت، شستن ظرف تشخیص داده شد، این فعالیت به همراه ساعت شروع آن به مرحله دوم فرستاده می شود و در آنجا با توجه به قوانین تعریف شده برای هر فرد میزان غیرطبیعی بودن آن فعالیت در سه مرحله مشخص می شود. این سناریوها به همین صورت به دو فرد متخصص داده شد و میانگین نظرات آنها درباره هر سناریو

محاسبه و با نتایج حاصل از سیستم مقایسه شد.

بعد از بدست آوردن نتایج فرم، مشاهده شد که پزشک با دقت حدودی ۸۸٪ و مراقب با دقت ۸۲٪ تشخیص دادهاند که از این دو، دقت کلی ۸۴٪ بدست آمد؛ البته این صرفا برای امتحان سیستم بوده است که نشان دهد قوانین تعریف شده بر اساس نیاز و روال زندگی عموم سالمندان و بیماران آلزایمری تهیه شده است و برای شخص خاصی نیست که با این حال دقت خوبی را فراهم کرده و پیش بینی می شود اگر عادتهای خاص بیمار که از مراقب وی بدست آمده، در آن گنجانده شود، دقت بالاتر از این می رود.

جدول (۴) مقالات مختلف با هدف تشخیص ناهنجاری در یک خانه هوشمند را بر اساس ویژگیهای مختلفی مورد بررسی قرار داده است که البته یکی از مزایای روش پیشنهادی این مقاله تعیین میزان (درصد) خطری است که ممکن است سلامت بیمار را تهدید کند و این به نوبه خود یک قدم در جلوگیری از به وقوع پیوستن هشدارهای غلط میباشد، چون به صورت مطلق یک فعالیت عادی یا غیرعادی تلقی نمی شود و براساس نوع فعالیت و قانون انتخاب شده، میزان خطر و در نتیجه میزان غیرعادی بودن آن فعالیت تعیین شده و هشدارها به سه دسته غیرعادی می شوند تا بیهوده فرد بیرون از خانه، دچار نگرانی و هشدارهای اشتباه نشود.

جدول (۱): بررسی مقالات تشخیص ناهنجاری بر اساس ویژگیهای مختلف

منطق فازى	قوانين معنايى	شبكه عصبى	
منطق فاری	[٣٣]	مصنوعي[٣٢]	
✓	✓		توانایی انسان در درک قوانین
✓		✓	تعیین درصد خطر ناشی از انجام هر فعالیت
✓	✓	✓	آسان بودن تعريف قوانين جديد
✓	✓	✓	توانایی در نظرگرفتن وابستگی دادهها

۶. نتیجه گیری

در این پژوهش ابتدا مروری بر کارهای انجام شده در تشخیص عملکرد کاربر در خانه هوشمند که شامل دو زیرمجموعه تشخیص سقوط و شناسایی فعالیت می شود، صورت گرفت. در

هر حال با توجه به این شرایط ذکر شده، پیادهسازی این لایه نیز نتایج خوبی – یعنی دقت ۸۴٪ - را ایجاد میکند.

به عنوان کارهای آتی، استفاده از روشی جهت تکمیل تر کردن این سیستم و تشخیص حضور چند کاربر در خانه و پیادهسازی سیستم برای بیماران قلبی، کودکان و ... پیشنهاد میشود؛ همچنین پیادهسازی سختافزاری این مدل نیز می تواند کمک زیادی به دقت بیشتر آن نماید.

سپاسگزاری

این پژوهش حاصل پایاننامه کارشناسی ارشد بوده و نویسندگان آن از تمامی کسانی که در انجام این پژوهش آنها را یاری نمودند مخصوصا دکتر محمدرضا زارعی جراح طب اورژانس، عضو مرکز تحقیقات ترومای بیمارستان سینا و مشاور آماری دانشگاه تهران تشکر و قدردانی مینمایند.

ادامه نیز به برای تعیین میزان خطر فعالیت بیمار از منطق فازی استفاده شد تا بتوان عادات هر بیمار را متناسب با شرایط خاص وی به صورت قوانین بدست آورد و در تعیین میزان غیرطبیعی بودن فعالیتها از این قوانین استفاده کرد. برای رسیدن به هدف تعریف شده، از سه گزینه استفاده شد و با توجه به آنها میزان غیرطبیعی بودن گزارش گردید. این گزینهها شامل (۱) زمان شروع فعالیت، (۲) مدت زمان روشن بودن حسگر و (۳) مدت زمان خاموش بودن حسگر و (۳) مدت بیمار هستند. نکته قابل توجه دیگر این است که در روش پیشنهادی به دلیل پیاده سازی روش برای افراد با شرایط خاص، از جسگرهای پوششی استفاده نشده است، زیرا در صورت بهره گیری از چنین سنسورهایی برای بررسی بروز مشکلات، برای سالمند سختی به همراه دارد و به خصوص برای یک فرد برای سالمند حمام رفتن و یا تعویض لباس با فراموشی پوشیدن سنسورها همراه باشد. به

مراجع

- [1] World Health Organization. 10 facts on ageing and health. 2017; Available from: http://www.who.int/features/factfiles/ageing/en/.
- [2] Alzheimer's Association Report, Alzheimer's disease facts and figures, Alzheimer's & dementia, 9(2):208-245, 2013.
- [3] World Health Organization, 10 facts on ageing and the life course. 2015; Available from: http://www.who.int/features/factfiles/ageing/ageing_facts/en/index.html.
- [4] Allen K., Deaths From Falls by Older Adults Sharply Increase. 2018; Available from: https://www.aarp.org/health/conditions-treatments/info-2018/falling-deaths-surge-for-elderly.html.
- [5] Shakeri, S., A Smartphone-based Fall Detection System using Accelerometer and Microphone, Iranian Journal of Biomedical Engineering, 9(4):399-410, 2016.
- [6] Gayathri, K., S. Elias, and B. Ravindran, Hierarchical activity recognition for dementia care using Markov Logic Network. Personal and Ubiquitous Computing, 19(2):271-285, 2015.

- [7] Gayathri, K. and K. Easwarakumar, Intelligent decision support system for dementia care through smart home. Procedia Computer Science, 93:947-955, 2016.
- [8] Hossain Md. M., Fotouhi M., Hasan R., Towards an Analysis of Security Issues, Challenges, and Open Problems in the Internet of Things. in 2015 IEEE World Congress on Services. 2015. New York, NY, USA: IEEE.
- [9] Sukanya P., Gayathri K. S., An Unsupervised Pattern Clustering Approach for Identifying Abnormal User Behaviors in Smart Homes. IJCSN, 2(3), 2013.
- [10] Bakar U.A.B.U.A., Ghayvat H., Hasanm S.F., Mukhopadhyay S.C., Activity and anomaly detection in smart home: A survey, in Next Generation Sensors and Systems, Springer. pp. 191-220, 2016.
- [11] Damaševičius R., Vasiljevas M., Šalkevičius J., Woźniak M., Human activity recognition in AAL environments using random projections. Computational and mathematical methods in medicine, 2016.

- [12] Lapalu J., Bouchard K., Bouzouane A., Bouchard B., Giroux S., Unsupervised Mining of Activities for Smart Home Prediction. Procedia Computer Science, 19:503-510, 2013.
- [13] Bouchard K., Unsupervised spatial data mining for human activity recognition based on objects movement and emergent behaviors, Université du Québec à Chicoutimi, 2014.
- [14] Fahad L. G., Tahir S. F., Rajarajan M., Activity Recognition in Smart Homes Using Clustering Based Classification. 22nd International Conference on Pattern Recognition. 2014.
- [15] Fleury A., Vacher M., Noury N., SVM-based multimodal classification of activities of daily living in health smart homes: sensors, algorithms, and first experimental results. IEEE transactions on information technology in biomedicine, 14(2):274-283, 2010.
- [16] Medjahed H., Istrate D., Boudy J., Dorizzi B., Human activities of daily living recognition using fuzzy logic for elderly home monitoring. in Fuzzy Systems, FUZZ-IEEE 2009. IEEE International Conference on. IEEE, 2009.
- [17] Kim E., Helal S., Cook D., Human activity recognition and pattern discovery, IEEE Pervasive Comput, 9(1): 48-53, 2010.
- [18] Lotfi A., Langensiepen C. S., Mahmoud S. M., Akhlaghinia M. J., Smart homes for the elderly dementia sufferers: identification and prediction of abnormal behaviour, J. Ambient Intell. Humaniz. Comput. 3(3): 205-218, 2012.
- [19] Hsueh Y.L., Lin N.H., Chang C.C., Chen O. T.-C., Lie W.N., Abnormal event detection using Bayesian networks at a smart home. in Ubi-Media Computing (UMEDIA), 2015 8th International Conference on. IEEE, 2015.
- [20] Casagrande F.D., Zouganeli E., Activity Recognition and Prediction in Real Homes. in Symposium of the Norwegian AI Society. Springer, 2019.
- [21] 21. Kashyap V.S., Activity recognition and resident identification in smart home environment. United Institute of Technology, Auckland, New Zealand, 2020.
- [22] Mohmed G., Lotfi A., Pourabdollah A., Human activities recognition based on neuro-fuzzy finite state machine. Technologies, 6(4):110, 2018.
- [23] Ramapatruni S., Narayanan S. N., Mittal S., Joshi A., Joshi K. P., Anomaly detection models for

- smart home security. in IEEE 5th Intl Conference on Big Data Security on Cloud (BigDataSecurity), IEEE Intl Conference on High Performance and Smart Computing (HPSC), and IEEE Intl Conference on Intelligent Data and Security (IDS) 2019
- [24] Yamauchi M., Ohsita Y., Murata M., Ueda K., Kato Y., Anomaly detection for smart home based on user behavior. in IEEE International Conference on Consumer Electronics (ICCE). 2019.
- [25] Yamauchi M., Ohsita Y., Murata M., Ueda K., Kato Y., Anomaly Detection in Smart Home Operation From User Behaviors and Home Conditions. IEEE Transactions on Consumer Electronics. 66(2):183-192, 2020.
- [26] Cardinaux F., Brownsell S., Hawley M., Bradley D., Modelling of behavioural patterns for abnormality detection in the context of lifestyle reassurance. springer, Iberoamerican Congress on Pattern Recognition, pp. 243-251, 2008.
- [27] Forkan A. R. M., Khalil I., Tari Z., Foufou S., Bouras A., A context-aware approach for long-term behavioural change detection and abnormality prediction in ambient assisted living. Pattern Recognition, 48(3):628-641, 2015.
- [28] Khan W.A., Hussain M., Afzal M., Amin M. B., Lee S. Healthcare standards based sensory data exchange for Home Healthcare Monitoring System. in Annual International Conference of the IEEE Engineering in Medicine and Biology Society. 2012.
- [29] Lee M.S., Lim J.G., Park K.R., Kwon D.S., Unsupervised clustering for abnormality detection based on the tri-axial accelerometer, in ICCAS-SICE. pp. 134-137, 2009.
- [30] Lee Y.S., Chung W.Y., Automated abnormal behavior detection for ubiquitous healthcare application in daytime and nighttime. in Proceedings of 2012 IEEE-EMBS International Conference on Biomedical and Health Informatics. 2012.
- [31] Virone G., Alwan M., Dalal S., Kell S.W., Turner B., Stankovic J.A., Robin A. Felder, Behavioral patterns of older-adults in assisted living. IEEE Trans Inf Technol Biomed, 12(3):387-98, 2008.
- [32] Hou T.H.T., Liu W.L., Lin L., Intelligent remote monitoring and diagnosis of manufacturing processes using an integrated approach of neural networks and rough sets. Journal of Intelligent

- Manufacturing, 14(2):239-253, 2003.
- [33] Barsocchi P., Cimino M.G., Ferro E., Lazzeri A., Palumbo F., Vaglini G., Monitoring elderly behavior via indoor position-based stigmergy. Pervasive and Mobile Computing, 23:26-42, 2015.
- [34] Rashidi P., Cook D.J., Holder L.B., Schmitter-Edgecombe M., Discovering activities to recognize and track in a smart environment. IEEE transactions on knowledge and data engineering, 23(4):527-539, 2010.
- [35] Yan Q., Xia S., Shi Y., An anomaly detection approach based on symbolic similarity. in Chinese Control and Decision Conference. 2010.
- [36] Roth E., 7 Tips for Reducing Sundowning. 2016; Available from: https://www.healthline.com/health/dementiasundowning#take-care-ofyourself.
- [37] Mokhtari G., Zhang Q., Fazlollahi A., Non-wearable UWB sensor to detect falls in smart home environment. in Pervasive Computing and Communications Workshops (PerCom Workshops), pp. 274-278. IEEE, 2017.
- [38] Assocaiation; Available from: https://iranalz.ir/site/index.
- [39] CASAS, t.W.C.s.h. project, Editor. 2011.